

Zaaknummer	568064
Onderwerp	Septembercirculaire 2025
Portefuillehouder	Wethouder W. van Wikselaar
Datum	28 oktober 2025

Geachte raadsleden,

Bijgaand treft u een toelichting op de gevolgen van de septembercirculaire 2025 voor de gemeente Montfoort.

Inleiding

De septembercirculaire 2025 is volgens planning op Prinsjesdag verschenen. Gemeenten ontvangen in principe op drie tijdstippen in het jaar de informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, in september op basis van de Miljoenennota en in december op basis van de Najaarsnota.

Kernboodschap

De opbouw van deze raadsinformatiebrief is als volgt:

- 1) De analyse van de mutaties uit de septembercirculaire, bestaande uit een toelichting op de ontwikkelingen en de geoormerkte mutaties. Deze mutaties leiden tot een bruto-effect en een netto-effect.
- 2) Het overzicht met daarin het netto-effect verwerkt in het meerjarenperspectief.

1) Overzicht mutaties septembercirculaire 2025

Tabel 1

	2025	2026	2027	2028	2029
Bruto effect septembercirculaire 2025	805.573 V	523.720 V	-3.707 N	-35.676 N	-61.008 N
Af: Geoormerkte mutaties:					
Taakmutaties (met name incidentele compensatie jeugd, verkiezingen)	-410.094 N	-21.990 N	-16.248 N	-15.484 N	-15.472 N
Integratie-uitkering / decentralisatie - uitkering (IU / DU) (o.a. Spreidingswet, CDOKE in 2026, overheidsbrede dienstverlening)	-31.619 N	-497.540 N	-13.291 N	-13.023 N	-12.023 N
Stelpost onderuitputting BCF 2025	-110.000 N				
Stelpost volume accres historisch Bbp		0	0	0	0
Stelpost salarissen (LPO accres prijs Bbp)		0	0	0	0
Subtotaal	-551.713 N	-519.530 N	-29.539 N	-28.507 N	-27.495 N
Saldo: netto effect septembercirculaire 2025	253.859 V	4.190 V	-33.246 N	-64.183 N	-88.503 N

Wanneer het subtotaal van de geoormerkte mutaties afgetrokken wordt van het bruto-effect blijft het vrij te besteden extra deel van de algemene uitkering over. Dit betreft de laatste regel 'saldo' in bovenstaand overzicht: het netto effect van de septembercirculaire 2025.

Toelichting ontwikkelingen en geormerkte mutaties

In de tabel wordt dus het bruto-effect bepaald door de 'geormerkte mutaties'. De geormerkte mutaties zijn in de tabel verder ook van het financieel effect voorzien. De geormerkte mutaties worden hieronder tekstueel toegelicht:

Taakmutaties (geormerkte mutaties)

Er is sprake van vijf taakmutaties. Van die vijf zijn er drie taakmutatie met betrekking op jaarschijf 2025 en verder: Hervormingsagenda Jeugd, Implementatie participatiewet, en Vervroegde tweede kamerverkiezingen. En er zijn twee taakmutaties vanaf 2026 en verder: Wet integrale suicidepreventie en loon/prijsbijstelling jeugd. Zie hiervoor het meerjarig effect in tabel 1.

Terugkerend naar de taakmutaties, voor drie taakmutaties laat het subtotaal van € 21.990,- al zien dat het om relatief kleine bedragen gaat (participatiewet, integrale suicidepreventie en loon/prijsbijstelling jeugd, zie ook in de bijlage). Daarom beperkt de toelichting zich alleen tot de drie grootste taakmutatie en die is als volgt:

1. Hervormingsagenda jeugd 2023 en 2024 (€ 353.249,-): Naar aanleiding van de commissie Van Ark en de eerdere afspraken in het voorjaar met de VNG heeft het kabinet besloten tot compensatie van de incidentele tekorten 2023 en 2024 in de jeugdzorg. Gemeenten ontvangen in totaal € 728 miljoen van het Rijk die ze kunnen inzetten ter ondersteuning van de transformatie van de Jeugdhulp conform de afspraken in de Hervormingsagenda. Het gaat dan om het versterken van de sociale basis en stevige lokale teams, met tevens aandacht voor het verbeteren van kind- en gezinsbescherming en de bredere integrale aanpak sociaal domein. De middelen worden verdeeld via het cluster Individuele voorzieningen Jeugd. Voor de gemeente gaat het om een éénmalige vergoeding ten bedrage van € 353.249,- in het jaar 2025;
2. Implementatie participatiewet (€ 11.435,- voor 2025): Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt er € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Er wordt € 55,5 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2025-2030 ten behoeve van de implementatie van deze wet. Deze € 55,5 miljoen is inclusief een bijdrage voor de regeling Verrekenen. De bijdrage voor de regeling Verrekenen start in 2026 met € 500.000. Vanaf 2027 gaat het om een structurele bijdrage van € 1 miljoen per jaar. Er wordt € 600.000 beschikbaar gesteld in 2025 en € 1 miljoen in 2026 en 2027 ten behoeve van het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren. De middelen worden verdeeld via het cluster Participatie. Voor de gemeente Montfoort is het financiële effect als volgt: in 2025 € 11.435,-, in 2026 € 4.871,-, in 2027 € 1.148,- aflopend naar € 319 in 2028 en verder;
3. Vervroegde tweede kamerverkiezingen (€ 45.410,-): Het kabinet stelt eenmalig € 60 miljoen beschikbaar aan gemeenten voor de organisatie van de vervroegde Tweede Kamerverkiezing op 29 oktober. Het kabinet heeft hierover besloten na overleg met de VNG. Deze vergoeding is aanvullend op de vergoeding die gemeenten jaarlijks via het gemeentefonds krijgen voor de uitvoering van hun wettelijke taken bij het organiseren van verkiezingen. De middelen worden verdeeld via het cluster Bestuur en ondersteuning, maatstaf inwoners. Voor de gemeente betekent dit een eenmalige vergoeding ten bedrage van € 45.410,- in het jaar 2025

Integratie – en decentralisatie uitkeringen (geormerkte mutaties)

Een integratie-uitkering (IU) voorziet of in een geleidelijke overgang naar een specifieke uitkering of naar de algemene uitkering. Een decentralisatie-uitkering (DU) is een tijdelijke uitkering, met een looptijd van maximaal 5 jaar. In de circulaire zijn de volgende (IU-DU)-uitkeringen bekend gemaakt:

- Spreidingswet (DU) (€ 28.108,-): Vanuit de Spreidingswet hebben gemeenten een nieuwe taak gekregen in het zoeken naar opvangplekken voor asielzoekers (zie ook paragraaf 3.2.3 van de decembercirculaire 2024). Zij ontvangen hiervoor middelen vanuit het gemeentefonds. Voor gemeenten is er een bijdrage van in totaal € 15,3 miljoen beschikbaar. Elke gemeente ontvangt een vast bedrag van € 20.000. Het resterende bedrag wordt verdeeld op basis van de verdeling van het aantal opvangplaatsen per gemeente. Dit leidt tot een eenmalige financiële compensatie van € 28.108,- in 2025 voor de gemeente Montfoort;
- CDOKE (DU) (€ 481.764,-): De decentralisatie-uitkering CDOKE vervangt de SPUK CDOKE. In 2026 wordt een totaalbedrag van ruim € 666 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid⁷. Hiervan wordt € 30,5 miljoen in een volgende circulaire verdeeld op basis van een in overleg met de VNG nog vast te stellen verdeelsleutel. De middelen zijn ook beschikbaar voor de periode 2027 t/m 2030, maar de uitkeringsvorm na 2026 is nog niet bepaald. Deze decentralisatie-uitkering bestaat uit basisfinanciering en planfinanciering. Alle gemeenten ontvangen basisfinanciering ten behoeve van de vergroting van hun capaciteit (bemensing) voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid. Daarnaast zijn aanvullend middelen beschikbaar voor gemeenten die in 2024 of 2025 planfinanciering hebben aangevraagd voor bijvoorbeeld het instellen van een zero emissie-zone, het aanleggen van zonneweiden of windparken en het aardgasvrij maken van woningen. Gemeenten aan wie in 2024 of 2025 planfinanciering is toegezegd, kunnen op deze middelen rekenen tot het plan is afgerond (mits dit voor 2030 is) of de maximale termijn voor de planfinanciering is bereikt (tot 2030). Na afronding van deze plannen (mits dit voor 2030 is) worden deze planfinancieringsmiddelen herverdeeld over gemeenten zodat aanvullende plannen gefinancierd kunnen worden. Het financiële gevolg voor Montfoort bedraagt een éénmalige compensatie in 2026 van € 481.764,-

Voor het overige zijn nog drie andere DU's toegekend, zoals de Register Externe Veiligheidsrisico's (€ 2.485,-), de Versterking omgevingsveiligheidsdiensten (€ 1.026) en de Overheidsbrede dienstverlening (€ 12.023), die vanwege hun beperkte financiële omvang niet nader worden toegelicht.

Stelpost volume- en LPO-deel (salarissen) (geoormerkte mutaties)

In het verleden was de verwachting dat het Rijk de gemeenten voldoende zou compenseren voor inflatie, voor CAO-stijgingen, vanwege de zogeheten trap-op-trap-af systematiek. Voor deze verwachte compensatie zijn stelposten opgenomen in de begroting en per circulaire wordt gekeken met welke werkelijke compensatie het Rijk komt. In deze circulaire komt het Rijk met een korting op de reeds gegeven middelen bij de meicirculaire 2025 voor het LPO – en het volumedeel. Het volumedeel bedraagt een negatieve bijstelling van € 17.769,- voor 2027 oplopend naar € 52.168,- in 2029. En de negatieve bijstelling van het LPO-deel bedraagt € 53.659,- voor de jaren 2026 tot en met 2029. Deze negatieve bijstelling van het Rijk is een voorbeeld van het jojo-gedrag van het Rijk. In de meicirculaire 2025 heeft het Rijk compensatie toegezegd voor het volume – en het LPO-deel. Die compensatie an sich is al onvoldoende en diezelfde compensatie wordt bij de volgende circulaire, de septembercirculaire 2025, alsnog gekort.

Nu er hier sprake is van een korting, een negatieve bijstelling, door het Rijk wordt voorgesteld om deze bedragen in het bruto-saldo te laten zitten. Daarom worden de stelposten in het overzicht wel getoond, maar staan er geen bedragen bij, omdat deze bedragen in het bruto-effect zitten verwerkt. Normaliter, als er sprake is van een positieve bijstelling, wordt dit verrekend met de stelpost salarissen (LPO) en het volumedeel (en worden er wel bedragen getoond).

Tot slot, het netto-effect voor 2025 is positief, met een netto-voordeel van € 253.859,-. In relatie met het bovenstaande, dat het Rijk onvoldoende compenseert voor het volume – en LPO-deel en er op dit moment sprake is van een demissionair kabinet en onzeker is hoe en wanneer een nieuw kabinet gevormd is, wordt voorgesteld om bij de jaarrekening 2025 van dit voordeel € 200.000,- te reserveren en over te hevelen naar 2026.

Deze € 200.000,- wordt dan in 2026 en 2027 ingezet om daarmee de stelposten volume - en LPO-deel in positieve zin te verrekenen.

Kanttekeningen

Compensatie rijk indexatie

In de Raadsinformatiebrief van de septembercirculaire 2024 werd hier al op gewezen. Het Rijk compenseert gemeenten structureel te weinig voor inflatie, voor salarisstijgingen en in het toezeggen van structurele middelen voor met name de Jeugdzorg. Daarnaast vertoont het Rijk ook jojo-gedrag door bij de meicirculaire 2025 middelen (ter compensatie voor LPO – en volumedeel, zie de punten hierboven) te geven, en die later te corrigeren.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) maakt zich daar al enige tijd hard voor. Zo heeft de VNG herhaaldelijk aangegeven dat gemeenten voor miljarden het schip dreigen in te gaan door een te lage inflatiecorrectie. Door slechte voorspellingen van het Centraal Planbureau (CPB) dreigen gemeenten vanaf 2025 elk jaar honderden miljoenen aan inkomsten mis te lopen. Het rijk stort namelijk te weinig in het gemeentefonds omdat het planbureau de inflatie steevast te laag inschat, zo is gebleken uit onderzoek van de VNG. Voor nu is het onbekend hoe dit punt wordt opgepakt door het rijk.

Bijgevoegd is de link naar de septembercirculaire 2025: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2025/09/16/septembercirculaire-gemeentefonds-2025>

2) Overzicht meerjarig perspectief

De septembercirculaire laat in 2025 en 2026 een positieve (netto) uitkomst zien, echter meerjarig vanaf 2027 is er een negatieve (netto) uitkomst. Het effect hiervan op het begrotingssaldo is, dat de begrotingsjaren 2025, 2026 en 2027 positief blijven. Vanaf 2028 worden de begrotingssaldi negatiever.

Onderstaande tabel (2) toont de ontwikkeling van de mutaties voor de meerjarenramingen 2026 – 2029 vanaf de begroting 2025:

Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029
A Saldo begroting 2025 (inclu najaarsrap '25)	333.567				
B Saldo begroting 2026 - 2029		184.830	-369.144	-572.064	-519.340
C1 1. Stelpost onderuitputting BCF		80.000	80.000	80.000	80.000
C2 2. Inzetten (helpt) volumedeel			180.000	350.000	350.000
C3 3. Eenmalige inzet 150.000,- reserve sociaal domein, 2027			150.000		
Begrotingssaldo na voorgestelde aanpassingen 2026	333.567	264.830	40.856	-142.064	-89.340
D Netto saldo septembercirculaire 2025	253.859	4.190	-33.246	-64.183	-88.503
Begrotingssaldo na septembercirculaire 2025	587.426	269.020	7.610	-206.247	-177.843

Min (-) is negatief

Ondanks de negatieve saldi vanaf 2028 spelen er nog allerlei variabele externe factoren om onomkeerbare beslissingen te gaan nemen. De belangrijkste (externe) factor is hoe het nieuwe kabinet concreet invulling gaat geven aan haar regeerakkoord en welke koers deze zal gaan inslaan. In haar kielzog zal zij cruciale beslissingen gaan nemen over de klimaatcrisis, de opvangcrisis, de energiecrisis, de stikstofcrisis en andere belangrijke zaken. Voor de jaarschijven 2025, 2026 en 2027 is er nog sprake van een positief begrotingssaldo, alleen voor de jaren erna ziet het financieel perspectief er negatief uit. Een kritische blik op de uitga-ven blijft, nu meer dan ooit, dan ook noodzakelijk.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT
de secretaris de burgemeester

A blue ink signature of M.H. van der Veer, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke.

M.H. van der Veer

A blue ink signature of mr. P.J. van Hartkamp-de Jong, featuring a large, stylized 'P' and 'J'.

mr. P.J. van Hartkamp-de Jong

Bijlage
Overige taakmutaties

Bijlage

De overige (drie) taakmutaties met betrekking op 2026 en verder:

Wet integrale suicidepreventie (bedrag € 5.631,- vanaf 2026): Op 1 januari 2026 treedt de Wet integrale suicidespreventie in werking. Gemeenten worden op grond van deze wet geacht suicidepreventie in hun gezondheidsbeleid op te nemen en uit te voeren. Hiertoe wordt vanaf 2026 jaarlijks € 10 miljoen beschikbaar gesteld. De middelen worden verdeeld via het cluster Sociale basisvoorzieningen;

Implementatie Participatiewet (bedrag € 4.871,- vanaf 2026): Het wetsvoorstel Participatiewet in Balans is een initiatief om de Participatiewet te vereenvoudigen en te verbeteren, met name door meer maatwerk, versoepeling van regels en een menselijkere aanpak. In totaal wordt er € 58,1 miljoen aan de algemene uitkering toegevoegd. Er wordt € 55,5 miljoen beschikbaar gesteld in de periode 2025-2030 ten behoeve van de implementatie van deze wet. Deze € 55,5 miljoen is inclusief een bijdrage voor de regeling Verrekenen. De bijdrage voor de regeling Verrekenen start in 2026 met € 500.000. Vanaf 2027 gaat het om een structurele bijdrage van € 1 miljoen per jaar. Er wordt € 600.000 beschikbaar gesteld in 2025 en € 1 miljoen in 2026 en 2027 ten behoeve van het verstrekken van de premie arbeidsinschakeling voor jongeren. De middelen worden verdeeld via het cluster Participatie;

Loon/prijsbijstelling jeugd: Dit betreft op de Aanvullende Post gereserveerde middelen voor loon- en prijsbijstelling die samenhangen met de voor Jeugdzorg gereserveerde middelen uit het Coalitieakkoord Rutte IV. De middelen voor de jaren 2024 en 2025 zijn reeds in de meicirculaire 2023 aan de algemene uitkering toegevoegd, zie paragraaf 2.2.8 van de meicirculaire 2023. Nu worden de middelen voor de jaren 2026 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering. Het gaat om € 23,5 miljoen in 2026, € 19,2 miljoen in 2027 en 2028 en € 19 miljoen vanaf 2029. De middelen worden verdeeld via het cluster Individuele voorzieningen Jeugd. Voor de gemeente Montfoort is het effect voor 2026 € 11.488,-, voor 2027 € 9.428,- voor 2028 € 9.466,- en voor 2029 € 9.409.